

Hrvatski kvalifikacijski okvir (CROQF, HKO)

prof. dr. sc. Mile Dželalija
Sveučilište u Splitu

Reforme u Europi i HR

Niz reformi u sustavu obrazovanja – u Europi, pa tako i u Hrvatskoj.

Npr. u Hrvatskoj:

- HNOS
- Državna matura
- Bolonjski proces
 - 3 razine (ali u Hrvatskoj – i nekim drugim zemljama – uvedene dodatne među-razine)
 - 2 vrste studija (tzv. sveučilišni i stručni)

Kakav obrazovni sustav želimo? – kvalitetan

- Mlađim generacijama:
 - odabrati važne i potrebne kompetencije za potrebe:
 - gospodarstva i nastavka obrazovanja
 - osobnih potreba i društva u cjelini
 - skratiti vrijeme stjecanja kompetencija
- Srednjim generacijama:
 - omogućiti stjecanje važnih kompetencija za potrebe:
 - gospodarstva i nastavka obrazovanja
 - osobnih potreba i društva u cjelini
- Starijim generacijama:
 - omogućiti stjecanje važnih kompetencija za potrebe:
 - osobnih potreba i društva u cjelini

Kakav sustav obrazovanja? – uobičajeni i cjeloživotno učenje

- Jednostavan, razumljiv, jasan, prohodan, mjerljiv, usporediv, prihvatljiv, ... – kvalitetan
- Hrvatski kvalifikacijski okvir – HO
 - (eng. *Croatian Qualifications Framework – CROQF*)

→ Polazne osnove HKO

Uvodno o HKO

- ožujak 2006.: CROQF radna grupa (RG) osnovana MZOŠ-om
 - započela priprema razvoja CROQF
 - uključeno cjelokupno obrazovanje (od osnovne škole do visokog obrazovanja)
- prosinac 2006.: prvi prijedlog Polaznih osnova CROQF
- studeni 2006. – ožujak 2007.: prezentirano i diskutirano s najvažnijim partnerima
- ožujak 2007.: prijedlog polaznih osnova → Vlada RH

→ lipanj 2007.: manje izmjene – konačni prijedlog

Vidljivost

- **7** (8) seminara/skupova/sastanaka (3 organizirala CROQF RG)
 - MGRP, Zagreb, 12. prosinca 2006. (~10 sudionika MGRP)
 - MZOŠ, Zagreb, 18. prosinca 2006. (~30 sudionika VO)
 - HOK/ETF, Zagreb, 22. prosinca 2006. (~100 sudionika)
 - Uni-Osijek, 9. ožujka 2007. (~130 sudionika)
 - EC Brussels, 21. ožujka 2007. (~40 sudionika, EQF IPG)
 - Uni-Rijeka/IMO-Zagreb, 18. svibnja 2007. (~130 sudionika)
 - LLL, Dubrovnik, 26. svibnja 2007. (~10 sudionika)
 - Uni-Zadar, 6. srpnja 2007.

Osnovni pojmovi (1)

- 1 Cjeloživotno učenje (*Lifelong Learning*)
- 2 Kompetencije (*Competences*)
- 3 Znanje (*Knowledge*)
- 4 Vještine (*Skills*)
- 5 Kompetencije u užem smislu (*Competences*)
- 6 Europski kvalifikacijski okvir (*European Qualifications Framework*)
- 7 Nacionalni kvalifikacijski okvir (*National Qualifications Framework*)
- 8 Hrvatski kvalifikacijski okvir (*Croatian Qualifications Framework*)

Osnovni pojmovi (2)

- 9 Kvalifikacija (*Qualification*)
- 10 Vrsta kvalifikacija (*Award-type*), npr. prvostupnik
- 11 Naziv kvalifikacije (*Named award*), npr. magistar matematike
- 12 Razine (i podrazine) kvalifikacija (*Reference levels*)
- 13 Mjerljivi pokazatelji razina (*Level indicators/Descriptors*)
- 14 Ishodi učenja (*Learning outcomes*)
- 15 ECTS-bod (*ECTS Credit*)
- 16 Vrsta obrazovnih programa (*Study programme type*), npr. diplomski studij

1 Cjeloživotno učenje

(eng. *LLL - Lifelong Learning*). Cjeloživotno učenje označava aktivnosti svih oblika učenja koje se obavljaju tijekom života s ciljem unaprjeđenja znanja, vještina i kompetencija u užem smislu za osobne, društvene i profesionalne potrebe.

2 Kompetencije

(eng. Competences). Kompetencije označavaju skup znanja, vještina i skup kompetencija u užem smislu.

3 Znanje

(eng. *Knowledge*). Znanje označava skup stečenih i povezanih informacija. **U HKO, znanje će se odnositi na teorijsko i činjenično znanje.**

4 Vještine

(eng. Skills). Vještine obuhvaćaju primjenu znanja i upotrebu propisanih načina rada u izvršenju zadaća i rješavanju problema. **U HKO, vještine će se odnositi na kognitivne (logičko, intuitivno i kreativno razmišljanje), psihomotoričke (fizička spretnost te upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala) vještine i/ili socijalne vještine.**

5 Kompetencije u užem smislu

(eng. *Comptences*). Kompetencije u užem smislu označavaju postignutu primjenu konkretnih znanja i vjetina, u skladu s danim standardima. **U HKO, kompetencije u užem smislu odnosit će se na samostalnost i odgovornost.**

6 Europski kvalifikacijski okvir

(eng. *EQF - European Qualifications Framework*).

Europski kvalifikacijski okvir je instrument uspostave razina kvalifikacija ustrojen tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih (ili sektorskih) kvalifikacijskih okvira.

7 Nacionalni kvalifikacijski okvir

(eng. *NQF - National Qualifications Framework*).

Nacionalni kvalifikacijski okvir je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u određenoj zemlji, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija.

8 Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO)

(eng. CROQF – Croatian Qualifications Framework).

Hrvatski kvalifikacijski okvir je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u Republici Hrvatskoj kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija.

9 Kvalifikacija

(eng. *Qualification*). Kvalifikacija je formalni naziv za određeni stupanj (razina i obujam) kompetencija određene osobe koji se dokazuje školskom svjedodžbom ili diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena ustanova.

10 Vrsta kvalifikacija

(eng. *Award-type*). Vrsta kvalifikacija označava skup kvalifikacija neovisno o struci ili sektoru (području rada).
Primjer vrste kvalifikacija: prvostupnik.

11 Naziv kvalifikacije

(eng. *Named Award*). Naziv kvalifikacije označava vrstu kvalifikacije s točnom naznakom struke ili sektora (područja rada), koju je pojedina osoba stekla. **Primjer naziva kvalifikacije je: prvostupnik graditeljstva.**

12 Razine (i podrazine) kvalifikacija

(eng. *Reference Levels*). Razine (i podrazine) kvalifikacija označavaju složenost i doseg stečenih kompetencija, a opisuju se skupom mjerljivih pokazatelja.

13 Mjerljivi pokazatelji razina

(eng. *Level Indicators/Descriptors*). Mjerljivi pokazatelji razina su opisi ishoda učenja određene razine.

14 Ishodi učenja

(eng. *Learning Outcomes*). Ishodi učenja su kompetencije koje je osoba stekla.

15 ECTS-bod

(eng. *ECTS Credit, European Credit Transfer and Accumulation System*). Mjerna jedinica za iskazivanje obujma stečenih kompetencija.

16 Vrsta obrazovnih programa

(eng. Study Programme Type). Vrsta obrazovnih programa je skup obrazovnih programa za stjecanje kvalifikacija određene vrste. **Primjer vrste obrazovnoga programa: preddiplomski studij.**

Ciljevi CROQF

- **razumijevanje** različitih vrsta kvalifikacija i njihovih odnosa
- **dostupnost** sustavu obrazovanja tijekom cijeloga života
- **jednostavnost** prepoznavanja, vrednovanja i priznavanja **inozemnih kvalifikacija**
- **prepoznavanje i priznavanje** hrvatskih kvalifikacija u **inozemstvu**
- **kvalitetna zapošljivost**
- izgradnja sustava **vrjednovanja i priznavanja** kompetencija stečenih na **radnome mjestu i drugim oblicima učenja**
- **unaprjeđenje suradnje** između različitih sudionika u obrazovanju
- stvaranje **jedinstvenoga sustava upravljanja kvalitetom** postojećih i novih kvalifikacija
- stvaranje **razumljivog prikaza** obrazovnih postignuća za poslodavce, polaznike obrazovanja i roditelje
- **promoviranje** obrazovanja u Hrvatskoj

Načela pri izradi CROQF

- uvažavanje **hrvatskoga nasljeđa i postojećega sustava obrazovanja**
- uvažavanje smjernica **EU i iskustava drugih zemalja** u izgradnji njihovih kvalifikacijskih okvira
- priprema društva za **europsku integraciju**
- **transparentnost** postojećih i novih kvalifikacija
- **jasnoća pripadnosti razini i vrsti kvalifikacije**
- višesmjerna **prohodnost** kompetencija
- **jednakost obrazovnih mogućnosti**
- **partnerstvo** državnih institucija, poslodavaca, sindikata i provoditelja obrazovanja
- **otvorenost** za daljnju dogradnju Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Hrvatski kvalifikacijski okvir čini **8 razina** (od kojih se 4 dijele na ukupno **8 podrazina**) koje će biti definirane sljedećim elementima:

- **poveznicama** s razinama **EQF**
- **mjerljivim pokazateljima** ishoda učenja za svaku razinu (i podrazinu)
- **obujmom** ishoda učenja
- **vrstama kvalifikacija** koje pripadaju određenoj razini
- **reguliranim načinima stjecanja** određenih vrsta kvalifikacija
- **mogućnostima višesmjernih prohodnosti**
- **nazivima** kvalifikacija
- i drugim relevantnim elementima

Razine (i podrazine)

- **CROQF ima 8 razina, s 4 dodatne podrazine (ukupno 12)**
 - **8 razina kao u EQF, i**
 - **dodatne 4 podrazine – odraz naše posebnosti**
 - **razine (i podrazine) su:**
 - **1** – **1** u EQF
 - **2** – **2**
 - **3** – **3**
 - **4.1; 4.2** – **4**
 - **5.1; 5.2** – **5** (Short cycle)
 - **6** – **6** (First Bologna cycle – BSc)
 - **7.1; 7.2** – **7** (Second Bologna cycle – MSc)
 - **8.1; 8.2** – **8** (Third Bologna cycle – PhD)

(8.1 je "Magistar znanosti")

Razine CROQF (1)

uz primjer stjecanja

1. razina (1 prema EQF): završetkom osnovne škole
2. razina (2 prema EQF): završetkom programa strukovnoga osposobljavanja za jednostavne poslove
3. razina (3 prema EQF): završetkom jednogodišnjih ili dvogodišnjih srednješkoljskih programa
4. razina, 2 podrazine:
 - 4.1 (4 prema EQF): položenim završnim ispitom nakon završetka 3-godišnjega srednješkoljskog programa
 - 4.2 (4 prema EQF): položenim završnim ispitom, odnosno državnom maturom nakon završetka 4-godišnjega srednješkoljskog programa
5. razina, 2 podrazine:
 - 5.1 (5 prema EQF): završetkom poslijesrednjoškolskih programa usavršavanja

Razine CROQF (2)

uz primjer stjecanja

- 5.2 (5 prema EQF): završetkom stručnih studija (više od 120, a manje od 180 ECTS bodova)

6. razina (6 prema EQF): završetkom preddiplomskih i stručnih studija (od 180 do 240 ECTS bodova)

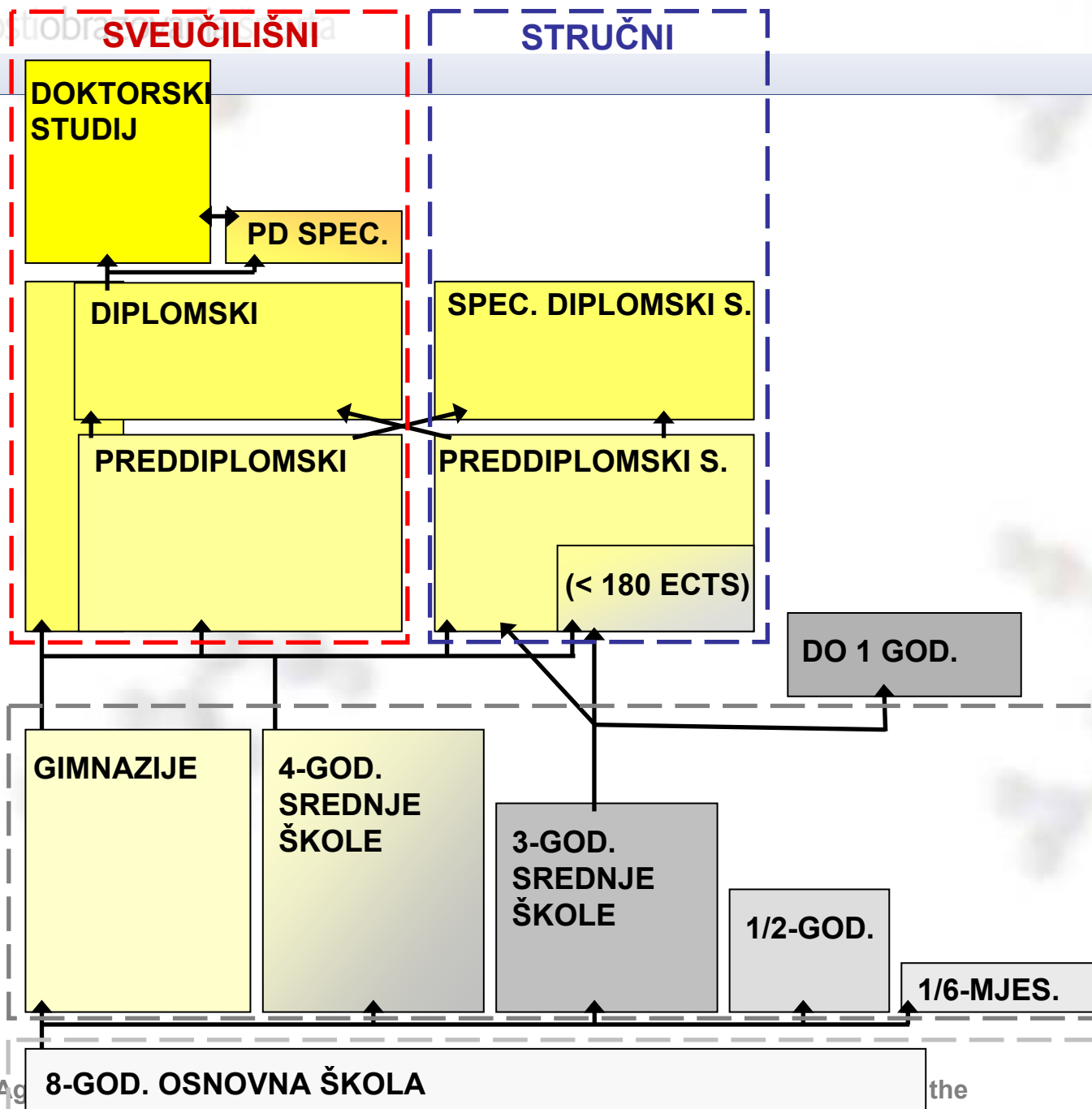
7. razina, s 2 podrazine:

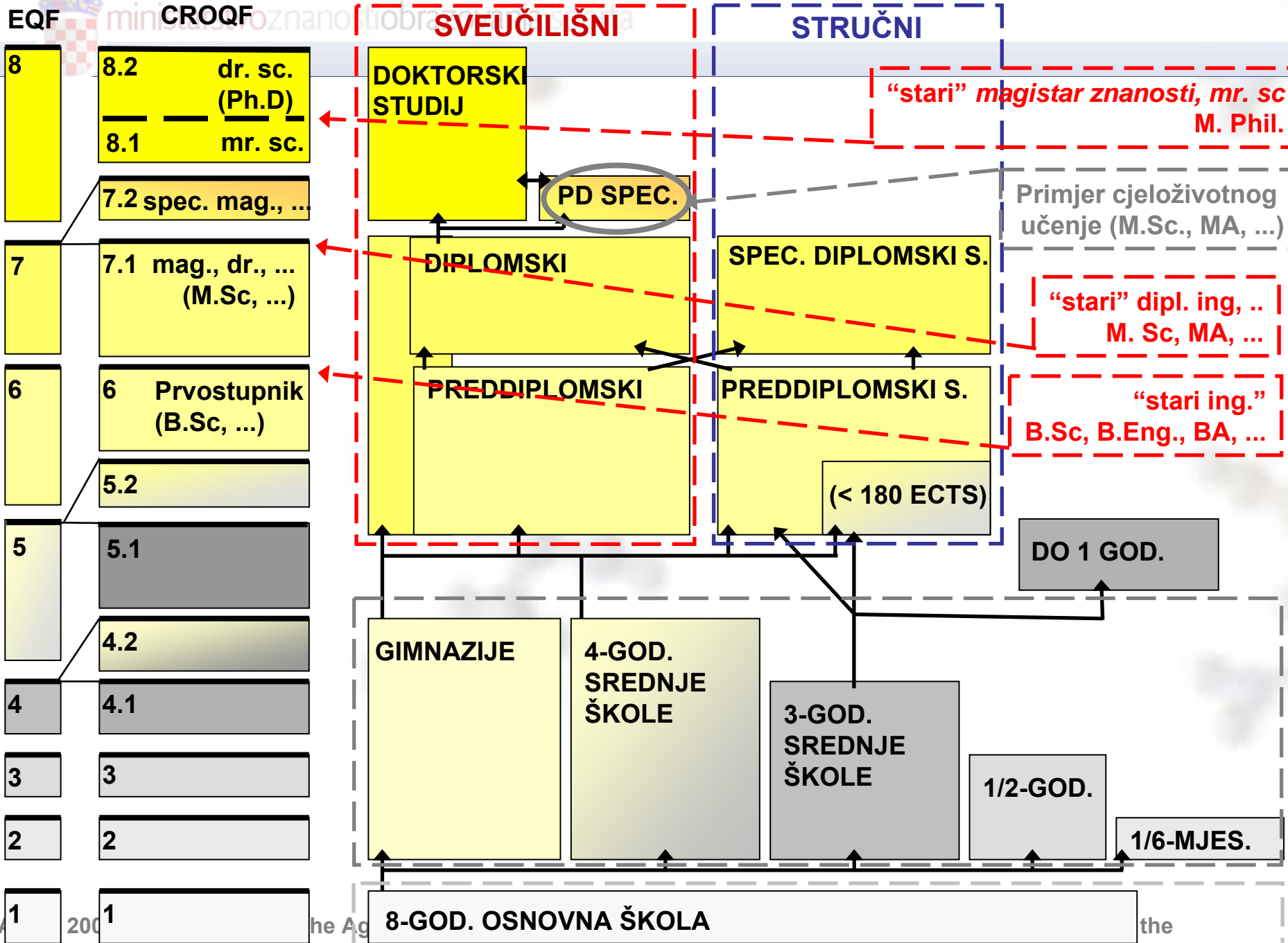
- 7.1 (7 prema EQF): završetkom diplomskih i specijalističkih diplomskih stručnih studija (najmanje 300 ECTS bodova)
- 7.2 (7 prema EQF): završetkom poslijediplomskih specijalističkih studija (od 60 do 120 ECTS bodova)

8. razina, s 2 podrazine:

- 8.1 (8 prema EQF): završetkom dosadašnjih poslijediplomskih znanstvenih (magistarskih) studija
- 8.2 (8 prema EQF): završetkom poslijediplomskih doktorskih studija ili obranom doktorske disertacije izvan studija

EQF	CROQF
8	8.2 dr. sc. (Ph.D) 8.1 mr. sc.
	7.2 spec. mag., ...
7	7.1 mag., dr., ... (M.Sc, ...)
6	6 Prvostupnik (B.Sc, ...)
	5.2
5	5.1
	4.2
4	4.1
3	3
2	2
1	1

EQF

CROQF

K O M P E T E N C I J E

8

8.2

dr

(Ph.D.)

ZNANJA

VJEŠTINE

KOMPETENCIJE
U UŽEM SMISLU

8.1

mr. sc.

7.2 spec. mag., ...

PD

SPEC.

7

7.1 mag., dr., ...
(M.Sc., ...)

DIPLOMSKI

SPEC.

DIPLOMSKI

6

6 Prvostupnik
(B.Sc., ...)

DIPLOMSKI

PREDDIPLOMSKI

DIPLOMSKI

5.2

180 ECTS

5

5.1

DO 1 GOD.

4.2

4

4.1

4. SŠ

3

3

2

2

1

1

TEORIJSKA I

ČINJENIČNA

KOGNITIVNE I

PSIHOMOTORIČKE

AUTONOMIJA I

ODGOVORNOST

GIMNAZIJE

4. SŠ

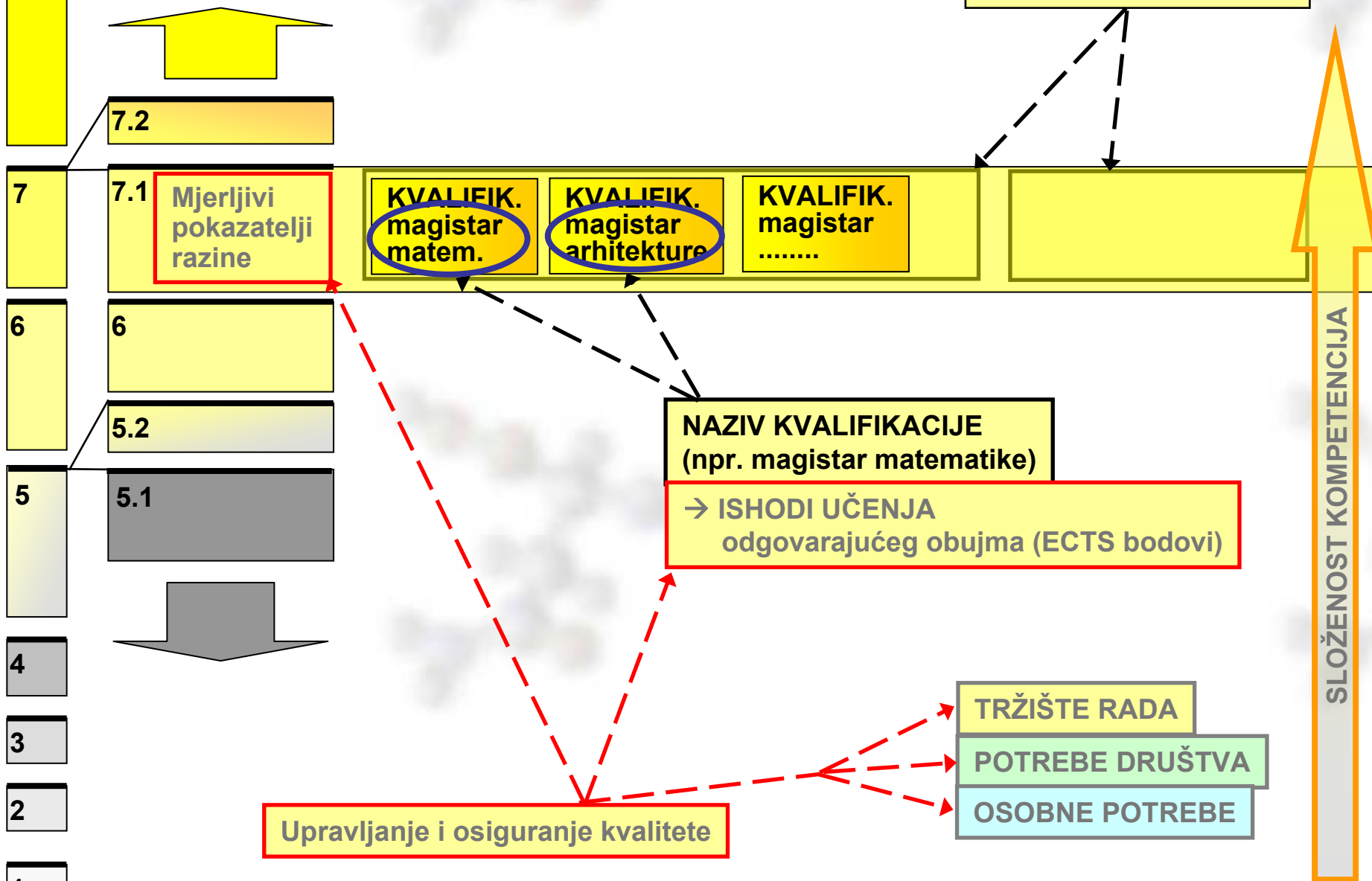
4. SŠ

3-4 GOD. ŠKOLNJE

1/6 GOD. ŠKOLNJE

1/6 GOD. ŠKOLNJE

8-GOD. OSNOVNA ŠKOLA

SLOŽENOST KOMPETENCIJA

EQF uvodi skup zajedničkih načela, postupaka i smjernica za mnoge oblike suradnje različitih partnera s naglaskom na nužnost ustrojavanja nacionalnih sustava upravljanja i osiguranja kvalitete.

EQF će posebno pridonositi:

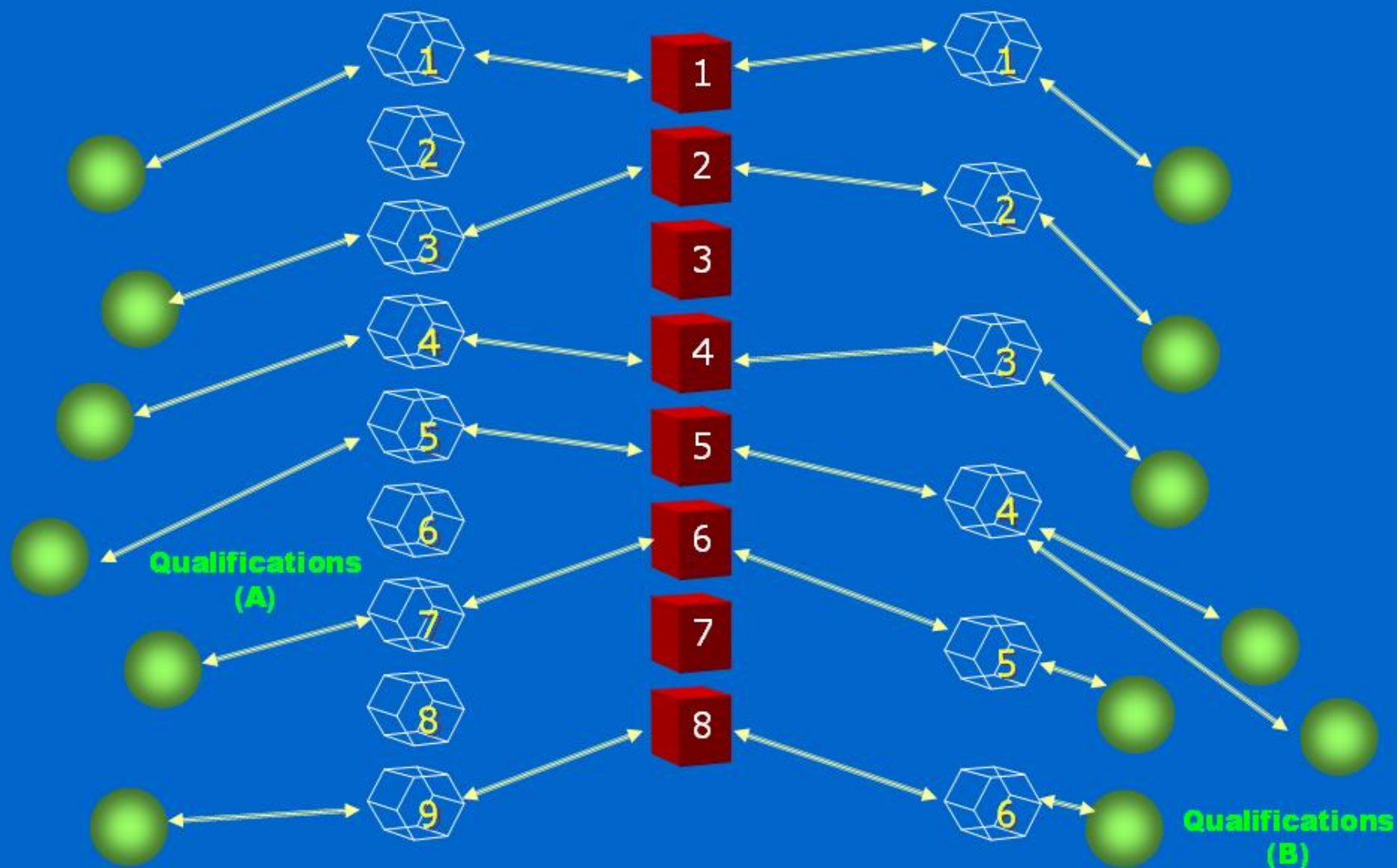
- boljem razumijevanju sustava kvalifikacija u svim europskim zemljama
- jasnome i jednostavnome priznavanju inozemnih kvalifikacija i poticanju mobilnosti građana
- upravljanju i osiguranju kvalitete školskog/obrazovanog sustava
- razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

EQF ima 8 razina kvalifikacija.

Country A

EQF

Country B

Škotskim kvalifikacijskim okvirom uvedeno je 12 razina.

Posebno su pazili na stručne i profesionalne vještine, stupanj povezivanja, samostalnost i kreativnost, opseg složenosti primjene znanja i vještina te ulozi osobe koja je stekla te kvalifikacije u odnosu na druge osobe u obavljanju zadaća na radnim mjestima ili tijekom učenja.

Osnovna razina (razina 1) predstavlja (zapravo) nultu razinu kompetencija – nije opisana mjerljivim pokazateljima.

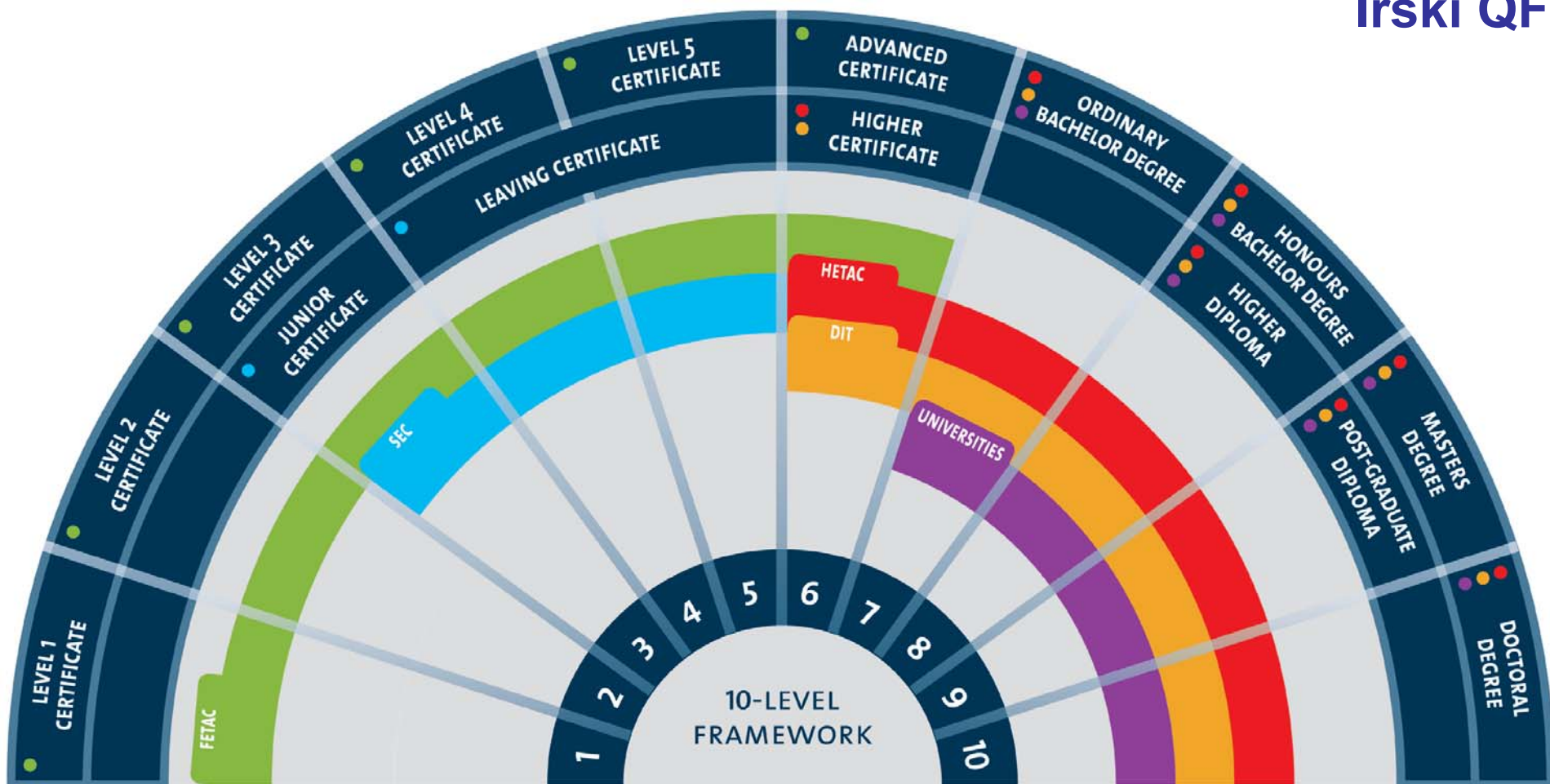
Sve ostale razine iskazane su mjerljivim pokazateljima kojima se opisuju opći ishodi učenja, podijeljeno u nekoliko kategorija.

Irski kvalifikacijski okvir uvodi **10 razina** gdje se sve temelje na uvedenim standardima znanja, vještina i kompetencija u užem smislu.

Ovih 10 razina obuhvaća sve kvalifikacije koje se stječu u akreditiranim školama, centrima različitih oblika obrazovanja, sveučilištima te radnim mjestima i društvu općenito.

Kompetencije koje se stječu iskustvom na radnom mjestu ili drugim neformalnim načinima učenja su također priznata Irskim kvalifikacijskim okvirom.

Istaknuli su i posebnu brigu za **sustav osiguranja i upravljanja kvalitetom**.

National Framework of Qualifications

INITIAL MAJOR AWARD-TYPES AND AWARING BODIES

KEY

- FETAC - Further Education and Training Awards Council
- SEC - State Examinations Commission (Dept. of Education & Science)
- HETAC - Higher Education and Training Awards Council
- DIT - Dublin Institute of Technology
- Universities

Slovenski QF (1)

Naznake su da će slovenski kvalifikacijski okvir imati 8 razina, od čega se 2 dijele na ukupno 4 podrazine:

- Razina 1: Osnovnoškolsko obrazovanje nižega stupnja / nedovršena osnovna škola
- Razina 2: Osnovnoškolsko obrazovanje višega stupnja / dovršena osnovna škola
- Razina 3: Niže strukovno obrazovanje
- Razina 4: Srednje strukovno obrazovanje
- Razina 5: Srednje tehničko i drugo stručno obrazovanje te opće obrazovanje

Slovenski QF (2)

- Razina 6: Visokoškolsko obrazovanje prve razine:
 - podrazina 6.1: Viša škola (nekadašnja) / više stručno obrazovanje
 - podrazina 6.2: Visokoškolsko obrazovanje prvoga stupnja / specijalistički stručni studij
- Razina 7: Visokoškolsko obrazovanje druge razine
- Razina 8: Visokoškolsko obrazovanje treće razine:
 - podrazina 8.1: Poslijediplomski znanstveni magistarski (mr.sc.) studij (nekadašnji) / specijalistički sveučilišni studij (nekadašnji)
 - podrazina 8.2: Doktorski studij

Daljnje aktivnosti

- Nova CROQF RG eksperata (svih važnih partnera) bit će imenovana Vladom RH
- RG će definirati zajedničke elemente i mjerljive pokazatelje razina, koji će činiti osnovu za razvoj detaljnih opisa svih kvalifikacija, zasnovanih na mjerljivim ishodima učenja i kompetencijama
- Novi elementi (npr. klase kvalifikacija, ...)
- Očekuje se cjelokupni CROQF cjeloživotnog učenja u **2009.**

Zaključak

CROQF je podloga za:

- **provedbu započetih reformi** u cjelokupnome sustavu obrazovanja (Bolonjski proces i druge reforme)
- za ustrojavanje **kvalitetnoga cjeloživotnog učenja** – što čini okosnicu društva temeljenog na znanju,
- za stvaranje **snažnih sveučilišta i škola**, te
- za ustrojavanje jedinstvenoga sustava **upravljanja kvalitetom**

Izrada cjelovitog CROQF – projekt Vlade RH i aktivnog sudjelovanja svih nadležnih ministarstava, socijalnih partnera i sudionika obrazovanja.

→ CROQF - očekuje se u **2009. godini.**